

NOQONUNYI QUROL SAVDOSI

DAVR MUAMMOSI

Turg'unpo'latov Jamshidbek Shavkatjon o'g'li

IIV Akademiyasi 3-kurs kursanti

Annotatsiya: *Ushbu maqola noqonuniy qurol savdosining murakkabliklari, uning xalqaro xavfsizlikka ta'siri va tobora kuchayib borayotgan tahdidga qarshi kurashish uchun muvofiqlashtirilgan harakatlar zarurligini o'rganadi hamda hozirgi kunda noqonuniy qurol savdosi xalqaro xavfsizlik va barqarorlikka jiddiy tahdid soladigan zamonaviy global muammoga aylandi va ularni oldini olish choralari tadbirlari haqida ma'lumotlar berilgan.*

Kalit so'zlar: *noqonuniy qurol savdosi, harbiy texnikaga, zo'ravonlik, kichik o'qotar qurollar.*

Zamonaviy dunyoda qurol-yarog'ning noqonuniy savdosi chegaralardan oshib ketadigan va global xavfsizlikka tahdid soladigan dolzarb va keng tarqalgan muammo sifatida paydo bo'ldi. Kichik o'qotar qurollardan tortib ilg'or harbiy texnikagacha bo'lgan noqonuniy qurollarning tarqalishi butun dunyo bo'ylab mojarolarni kuchaytirdi, zo'ravonliklarni davom ettirdi va mintaqalarni beqarorlashtirdi. Jinoiy tarmoqlar va nodavlat subyektlar tomonidan qo'llab-quvvatlangan qurol-yarog' savdosining yashirin tabiati tinchlik, barqarorlik va jamiyatlar farovonligiga jiddiy tahdid soladi. O'qotar qurollardan tortib murakkab harbiy texnikagacha bo'lgan yashirin qurol savdosi mojarolarni kuchaytiradi, zo'ravonlikni davom ettiradi va butun dunyo bo'ylab tinchlik va taraqqiyot yo'lidagi sa'y-harakatlarga putur etkazadi. Ushbu maqola noqonuniy qurol savdosining murakkabliklari, uning jamiyatlarga ta'siri va bu tahdidga qarshi kurashish uchun birgalikda xalqaro harakatlar zarurligini ko'rib chiqadi. Noqonuniy qurollarning tarqalishi ko'p qirrali muammo bo'lib, turli

omillar, jumladan, g'ovakli chegaralar, zaif tartibga solish mexanizmlari, korruptsiya va mojaro zonalarida qurolga bo'lgan talab. Jinoiy tarmoqlar, terroristik tashkilotlar va nodavlat sub'ektlar ushbu zaifliklardan chegaralar orqali qurol olib o'tish, qonuniy kanallarni chetlab o'tish va zo'ravonlik va beqarorlikni kuchaytirish uchun foydalanadilar. Noqonuniy qurol savdosining oqibatlarini halokatli bo'lib, jamiyatlar va shaxslar uchun chuqur oqibatlarga olib keladi. Noqonuniy qurollardan kelib chiqqan qurolli to'qnashuvlar odamlarning qurbon bo'lishiga, aholining ko'chirilishiga va keng tarqalgan azob-uqubatlarga olib keladi. Bundan tashqari, qurol-yarog'ning mavjudligi jinoyatchilik darajasini oshiradi, boshqaruv tuzilmalariga putur etkazadi va zarar ko'rgan hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga to'sqinlik qiladi. Noqonuniy qurol savdosini cheklash bo'yicha sa'y-harakatlar ko'plab muammolarga duch kelmoqda, jumladan, samarali ijro mexanizmlarining yo'qligi, xalqaro hamkorlikning etarli emasligi va noqonuniy qurollarni qidirishning murakkabligi. Qurol-yarog' ayirboshlashning yashirin xarakterga ega bo'lishi noqonuniy jo'natmalarni kuzatish va to'xtatib turishni qiyinlashtiradi, bu esa jinoyatchilarga fosh etishdan qochish va o'z noqonuniy faoliyatini jazosiz davom ettirish imkonini beradi. Noqonuniy qurol savdosi balosiga qarshi kurashish xalqaro darajada muvofiqlashtirilgan va kompleks yondashuvni talab qiladi. Davlatlar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, razvedka ma'lumotlarini almashish, salohiyatni oshirish tashabbuslari va qurol nazorati qoidalariga qat'iy rioya qilish noqonuniy tarmoqlarni to'xtatish va mojaro zonalarini va jinoiy guruhlariga qurollar oqimining oldini olish uchun zarur.

Xulosa:

Noqonuniy qurol savdosi global tinchlik va xavfsizlikka jiddiy tahdid soladi, mojarolarni davom ettiradi, zo'ravonlikni kuchaytiradi va barqaror rivojlanishga qaratilgan sa'y-harakatlarga putur etkazadi. Ushbu tahdidga qarshi kurashish xalqaro hamjamiyatdan me'yoriy-huquqiy bazalarni mustahkamlash, huquqni qo'llash mexanizmlarini kuchaytirish va qurol savdosining asosiy sabablarini bartaraf etish bo'yicha jamoaviy majburiyatni talab qiladi. Faqatgina

kelishilgan harakatlar va hamkorlik orqali biz noqonuniy qurol savdosi to'liqini to'xtatib, kelajak avlodlar uchun xavfsizroq va xavfsizroq dunyoni qurishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Sobirova M. Yangi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning shakillanish jarayonida iqtisodiy jinoyatchilik - Toshkent: “Yangi asr avlodi” nashriyoti, 2002.-B. 17-18.

2.Abdurasulova Q.R. Kriminalogiya: TDYUI, 2007. – B.205-206.

3.Kuznesova N.S Кодификация норм о хозяйственных преступлениях// Вестник Московского университета. - Сер.11. Право, 1993. №4. – С.12

4.Luneev V.V Преступность XX века. –М.: 1997. – С.257

5.Dementova E.E Экономическая преступность и борьба с ней в странах с развитой рыночной экономикой (на материалах США и Германии). – М.: 1992. – С.12-13.